

Chciałbym spytać jakimi regulacjami prawnymi lub innymi środkami:

1) Ministerstwo Środowiska zamierza w Polsce zmniejszyć i ograniczyć problem zanieczyszczanie nieba sztucznym światłem (mając na uwadze zasadę zapobiegania i przezorności art 6 POŚ, Dz.U. 2019 r. poz.1396) oraz na podstawie art 362 ustawy POŚ przywrócić do stanu właściwego i ograniczyć oddziaływanie źle emitowanego światła na środowisko i wynikające z tego zagrożenia i uciążliwości ?

2) W jaki sposób Ministerstwo Środowiska zamierza przeprowadzić akcję informacyjną mającą na celu uświadomienie Polakom, że używanie światła kiedy jest ono niepotrzebne (np. brak ruchu w nocy) lub źle ustawianie źródeł światła (na okna ludzi lub w górę) stanowi zanieczyszczenie środowiska i powoduje straty ekonomiczne i zdrowotne ? Czy taka akcja informacyjna podlega pod art 4 ust 3 ustawy o Ochronie przyrody Dz.U.2018 r. poz 1614 t.j. ?

3) Ludzie coraz częściej skarżą się do inspekcji na uciążliwości związane ze źle usytuowanym światłem (światło jako energia i promieniowanie elektromagnetyczne w myśl def z art 3 pkt 4 POŚ) a problem pomiarów natężenia światła na zewnątrz nie jest dostatecznie uregulowany. Inspekcje przerzucają się odpowiedzialnością na ten problem, gdyż światło to sprawa Inspekcji Ochrony Środowiska, lampy na zewnątrz to sprawa Inspekcji Nadzoru Budowlanego a uciążliwości ze snem związane ze świeceniem źle ustawionego światła w nocy to sprawa Inspekcji sanitarnej.

inne przykłady:

Chciałbym spytać czy w Ministerstwie prowadzone są lub będą w najbliższej przyszłości prace nad uwzględnieniem w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, problemu nadmiernego zanieczyszczenia środowiska światłem (ang. light pollution).

W dzisiejszych czasach jest to bardzo ważny problem ze względu na potencjalny wzrost kosztów energii elektrycznej oraz zanieczyszczenia środowiska emisją gazów cieplarnianych. Nie bez znaczenia są problemy związane ze zdrowiem i samopoczuciem ludzi. Brak odpowiednich zmian w m.in. wyżej wymienionym rozporządzeniu powoduje, że w Polsce przez złe oświetlenie marnowane są ogromne ilości publicznych pieniędzy przez wydawanych ich na światło, które oświetla niepotrzebnie niebo. Przykładowo Amerykanie obliczyli, że wydają rocznie aż 16 mld dolarów z powodu oświetlenia, które trafia niepotrzebnie w niebo ([źródło](#)).

Mając powyższe na uwadze chciałbym spytać czy:

1) w Polsce przeprowadzono podobne analizy dotyczące kwoty pieniędzy marnowanej na świecenie w niebo poprzez złe oświetlenie zewnętrzne (złe oprawy lamp, nieodpowiedni kąt pod którym są skierowane lampy i świecą w górę).

2) czy w Ministerstwie trwają prace nad obowiązkowym wprowadzeniem Inteligentnych Systemów sterowania światłem ulicznym w miejscach gdzie jest to możliwe i wskazane ? Przede wszystkim chodzi tu o miejsca gdzie światła nie są wyłączane na noc a ruch na ulicach jest bardzo mały lub znikomy.

3) czy w Ministerstwie zauważono problem, że brak ww. systemów powoduje, że tysiące pustych ulic w małych wsiach i miastach w Polsce w późnych godzinach nocnych oświetlanych jest z maksymalną mocą lamp ulicznych, co powoduje bardzo duże koszty dla lokalnych budżetów. W Polsce pojawiają się takie inteligentne systemy oświetlenia jak np. w dużym mieście Olsztynie i przynoszą duże oszczędności pieniędzy.

4) dlaczego paragraf 293 ust 6. nie doprecyzowuje szczegółowo takich miejsc jak budynki mieszkalne, budynki zamieszkania zbiorowego, szpitale, oraz użytkowników obserwatoriów astronomicznych i urządzeń tam zainstalowanych dla których należałoby zastosować odpowiednią strefę ochronną dla jak najlepszego ich funkcjonowania ?

W szczególności brak odpowiednich regulacji uniemożliwia ośrodkom naukowym takim jak obserwatoria astronomiczne dokonywanie odpowiednich pomiarów i obserwacji ze względu na złe oświetlenie otaczających ich miejsc - jednym słowem powoduje brak możliwości prowadzenia

pełnej pracy naukowej. Na jaki przepis prawny mogłoby się powoływać obserwatorium astronomiczne aby zmniejszyć zaświecenie nieba chcąc normalnie pracować naukowo jak i np. robić pokazy nieba dla uczniów szkół ?

Światło jako energia mieści się w definicji emisji wedle art. 3 pkt. 4 Prawa Ochrony środowiska. Zgodnie z art. 74 Konstytucji Polski ochrona środowiska to obowiązek władz publicznych. Dodatkowo art. 6 ustawy o ochronie środowiska mówi że "Kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu". Dodatkowo warto powiedzieć, że brak szczegółowych regulacji mających na celu wyeliminowanie lub też znaczne zmniejszenie zanieczyszczenia światłem narusza równowagę w środowisku, a także zasady ochrony środowiska ujęte w art 4-8 w Prawie Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. 2018 r. poz. 799 z późn. zm.)

Dlatego też mając na uwadze powyższe wymogi prawne mam nadzieję, że Ministerstwo w najbliższym czasie zajmie się przeciwdziałaniem rosnącemu problemowi zanieczyszczenia nadmiernym światłem w Polsce ze względu ekonomicznych, prawnych, zdrowotnych i środowiskowych.

- kolejne przykłady

Chciałbym spytać czy paragraf 293 ust 6 z rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie - Dz. U. 2019 r. poz. 1065, może być podstawą prawną do rozpoczęcia działań (skargi) w odpowiednim organie (inspekcji) w sytuacji, kiedy źle zamontowana lampa uliczna (ma zły kąt nachylenia oraz wypukłą szklaną oprawę) przez całą noc oświetla działkę oraz elewację budynku w tym okna z natężeniem światła ok. yyy luksów ?

Stanowi to uciążliwość, gdyż tak nadmierne oświetlenie pogarsza warunki odpowiednie do odbycia prawidłowego snu (ostatnie publikacje naukowe jasno wskazują na rozregulowanie wewnętrznego zegara biologicznego człowieka poprzez nadmierną ilość światła w nocy). Poza tym światło oświetla prywatną posiadłość i działkę.

Kto może zmienić nachylenie lampy lub oprawę w niej zamontowaną ?

Jaka mogłaby być inna podstawa prawna w ww. opisanym problemie jeśli paragraf 293 ust 6 nie jest odpowiedni w tej sytuacji ?

Który organ jest właściwy według swych kompetencji do dokonania odpowiednich pomiarów natężenia światła i rozwiązania ww. problemu ?

Przykłady następne

Czy są w odpowiednim Ministerstwie są prowadzone prace nad uchwaleniem potrzebnych regulacji prawnych w kierunku przeciwdziałania nadmiernemu oświetleniu środowiska (tzw. zanieczyszczeniu światłem), które ma negatywny wpływ na zdrowie ludzi, przyrodę a także na ekonomię (płacimy za światło, które ucieka w górę, niebo, gdzie nikomu nie jest to przydatne a wręcz powoduje szkody).

Czy są prowadzone prace na wprowadzeniem Inteligentnych systemów sterowania oświetleniem ulicznym, które to generują ogromne oszczędności w kasach samorządów nie powodując przy tym żadnych strat w komforcie i bezpieczeństwie ruchu ulicznego (np. Olsztyn woj. warmińsko-mazurskie) ?

- trochę odnośnie dróg

Proszę o odpowiedź na następujące tematy:

1) Czy prowadzą Państwo statystyki dotyczące skuteczności zastosowania oświetlenia drogowego w zapewnieniu bezpieczeństwa dla węzłów autostradowych i ekspresowych wyposażonych w lampy w porównaniu z węzłami, które wcale nie mają takiego oświetlenia ? Starsze fragmenty autostrad czy dróg ekspresowych w Polsce nie mają lamp drogowych na niektórych węzłach a pomimo dużego natężenia ruchu odbywa się on płynnie a zjazdy są bardzo dobrze i wystarczająco oznaczone znakami uzupełniającymi F14a-c (np. obwodnica A4 Krakowa).

2) Czy dane statystyczne i pomiary rzeczywiście wskazują, że oświetlenie węzłów na drogach szybkiego ruchu przynosi jakakolwiek poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego ? Jaka, w przypadku braku potwierdzenia mniejszej liczby kolizji, jest zasadność utrzymywania tak kosztownego całorocznego systemu oświetlenia (bez inteligentnych systemów sterowania lampami) skoro argument bezpieczeństwa nie mógł zostać potwierdzony na tych przecież z definicji bezkolizyjnych skrzyżowaniach ?

3) Na podstawie jakich badań i pomiarów zostały wprowadzone obowiązujące normy i rozporządzenia według których oświetla się takie węzły, choć jak wskazuje tu przykład niemieckich autostrad brak takiego oświetlenia od wielu lat nie przeszkadza w szybkim, efektywnym i bezpiecznym poruszaniu się po autostradach (w tym wielu trójpasmowych) i ich węzłach ?

4) Czy przepisy i normy zostały wprowadzone a priori, z góry bez wcześniejszych badań i pomiarów które potwierdzałyby rzeczywisty statystyczny wzrost bezpieczeństwa ? Czy w badaniach i ustaleniu norm brano pod uwagę, że jakość światła jest z roku na rok lepsza tak iż oświetlają one drogę coraz lepiej i nie jest konieczna tak duża intensywność oświetlenia na wielu węzłach autostradowych i dróg ekspresowych ?

5) **Na jakim obecnie etapie jest GDDKiA przy wprowadzaniu (lub jego ułatwianiu) inteligentnych systemów sterowania oświetleniem ruchem ulicznym na drogach krajowych, węzłach autostradowych i dróg ekspresowych, MOP i drogach krajowych ?**

W szczególności brak takich systemów widzę u siebie w okolicy gdzie na węźle-skrzyżowaniu drogi x i y oraz z i v (obwodnica) jest mały lub b. mały ruch w godzinach nocnych a lampy drogowe świecą oświetlają z taką samą mocą pustą drogę w dłuższych okresach bezruchu na obu drogach. Brak takich systemów sterowania oświetleniem ulicznym w zależności od natężenia ruchu na drodze generuje duże koszty opłat za energię elektryczną dla samorządów. Systemy takie pozwalają na duże oszczędności.

6) **Co należy zrobić, aby węzły autostrady (drogi ekspresowej) lub wyżej wymienionym skrzyżowaniu dróg DK x, y z DK z wprowadzić inteligentne systemy sterowania oświetleniem ulicznym ?** Czy GDDKiA robiła pomiary ruchu na ww. skrzyżowaniu, aby później móc ustalić czy możliwe jest wprowadzenie zastosowanie sterowania (zmniejszenia) mocy oświetlenia w razie małej ilości ruchu co jest zgodne z normą PN-EN 13201 która pozwala na możliwość oszczędności energii w wyniku ściemniania oświetlenia w tej części nocy, w której ruch jest niewielki. W szczególności ruch na zjazdach z dróg ekspresowych nocą jest mały (moje obserwacje dotyczą węzłów x i y na.....).

7) Czy w przepisach jest określone z jakim maksymalnym natężeniem światła (luksy) lampa uliczna może oświetlać prywatny budynek domu mieszkalnego z oknami w porze ciszy nocnej (w szczególności gdy oprawy są zamontowane zbyt ze zbyt dużym kątem nachylenia, co ma częste miejsce) ?

Powiatowy Zarząd Dróg w

Działając w oparciu o art. 19 ust. 2 ustawy o drogach publicznych jest (t. jedn. Dz.U. 2018 r. poz. 2068) przekazuję zgodnie z właściwością zgłoszenie dotyczące źle zamontowanej lampy drogowej na ulicy x w y (**droga powiatowa** nr vvvv).

Wspomniana lampa ma zły kąt nachylenia oraz wypukłą szklaną oprawę co powoduje, że przez całą noc oświetla elewację (w tym okna) jednorodzinny budynek mieszkalny o numerze nn (działka b) oraz teren przed domem (działka mm) z natężeniem światła ok. xxx luksów. Stanowi to istotną uciążliwość, gdyż tak nadmierne oświetlenie pogarsza warunki odpowiednie do odbicia prawidłowego snu (ostatnie publikacje naukowe jasno wskazują na rozregulowanie wewnętrznego zegara biologicznego człowieka poprzez nadmierną ilość światła w nocy). Poza tym jak już wspomniano światło oświetla prywatną posiadłość.

Dodatkowo zły kąt ustawienia ww. lampy oraz jej wypukła oprawa powodują, że możliwa jest bezpośrednia obserwacja źródeł światła co w konsekwencji stwarza możliwość odczuwania olśnienia bezpośredniego podczas korzystania w tym miejscu z ulicy x. Lampa z wypukłą oprawą powoduje także odbicie źródeł światła od powierzchni odbijających w sposób kierunkowy (olśnienie odbiciowe). Dla uniknięcia przykrego olśnienia wskazany jest odpowiedni dobór opraw i ich właściwe ich umieszczenie.

Żadne działanie mające na celu usunięcie ww. uciążliwości związanej z niechcianym oświetleniem mego domu mieszkalnego i działki przez lampę uliczną nie będzie w sprzeczności z ww. ustawą oraz rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 2016 r. poz. 124). Wręcz przeciwnie norma PN-EN 13201 pozwala na możliwość oszczędności energii w wyniku ściemniania oświetlenia w tej części nocy, w której ruch jest skrajnie niewielki – pod warunkiem spełniania przed i po ściemnieniu wymagań normy dla właściwych klas oświetleniowych. Pozwala na obniżenie parametrów oświetleniowych o jedną klasę oświetleniową (np. z ME5 do ME6) w sytuacji, gdy zmniejsza się natężenie ruchu na ulicach naszego miasta, co ma miejsce np. na ulicy x.

Mając powyższe na uwadze proszę o interwencję w przedmiotowej sprawie oraz informacje w zakresie podjętych działań.

Z poważaniem

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a.

Do wiadomości:

1. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w.....
2. Burmistrz

oświetlenie w(w tym na ulicy.....) narusza standardy dobrego projektowania oświetlenia poprzez fatalne nachylenie lamp itd....